

Francisco Ibanez:
**ÄLLIN JA TÄLLIN UUDET SEIK-
 KAILUT: KÄHMINTÄKISAT**
 EGMONT

Egmont julkaisee pitkästä ajasta Francisco Ibanezin Älliä ja Tälliä. Ensimmäisillä sivuilla uusi Älli ja Tälli -albumi vaikuttaa yhtä riemastuttavalta lukukokemukselta kuin kymmenvuotiaana. Riehakas toiminta alkaa heti neljännessä ruudussa. Ibanez pysyy uskollisena tyyliilleen. Joka ikinen ruutu pursuaa absurdiä slapstick-huumoria, liioiteltua väkivaltaa, venyviä ja muotoaan muuttavia hahmoja ja isonenäisiä karjuvia tyyppejä. Tällä kertaa teemana on seksuaalinen häirintä työpaikalla. Muoöökas ja turski sihteeriökö Ofelia syyttää väärinkäsityksen vuoksi esimiestään, superintendenttiä lähentelystä. Hupaisien satturruksien vuoksi skandaali paisuu kuin lumipallo.

Ibanezin tavaramerkki on kaottinen

tyyli ja mieletön vauhti. Kerrotaan, että hän piirtääkin uskomattoman nopeasti. Vauhdikuudesta muodostuu albumin kompastuskivi. Puolivälitiäni lukijan hymy alkaa hyytyä, sillä järjetön rällästämisen jatkuu tasapaksuna, henkeä vetämättä. Vitsit ovat mielikuvituksekuudesta huolimatta melkein identtisiä ja seuraavat toistaan ilman minkäänlaista rytmin vaihtelua.

Lähtökohdiltaan Älli ja Tälli muistuttaa Don Martinin tuotantoa. Hahmot ovat huvittavia, tunnistettavia karikatyyrejä ja huumori syntyy pitkälti absurdista väkivallasta. Martin tahtaa kuitenkin rytmityksen. Hänen sarjakuvissaan vaihtelevat lakoniset savantokohdat ja klimaksit. Lisäksi hänen karikatyyrensä ironisoivat todellisuutta. Ällin ja Tällin maailma sen sijaan on pelkkää satua, vaikka Monica Lewinskyyn viitataan. Albumi jaksanee kiinnostaa lähinnä hyperenergisiä kymmenvuotiaita.

Laura Honkasalo

Hunt Emerson - Tym Manley:
**FIRKIN. MYRKKY-VÄRISPE-
 SIAALI 4.**
 EGMONT

“Sex Sells”, sanoi Hunt Emerson aikoinaan Kemian sarjakuvapäivillä. Nykyisin hän ei oikein enää itsekään usko siihen, mutta ainakin Myrkkylehti tuntuu myyvän Suomessa hyvin. Kaikkien myrkkylehden sarjakuvien lisäksi jokaisessa Myrkkyn numerossa scikkailee Emersonin piirtämä ja Tym Manleyn käsikirjoittama Firkin-kissa.

Firkinä on Suomessa julkaistu albumina jo pariinkin otteeseen ja nyt oikein väreissä Myrkkylehden värisespialissa. Laiha albumi on vain 35-sivuinen, mutta kaikki jaksot ovat aiemmin suomeksi julkaisemattomia.

Alunperin Firkin ilmestyi englantilaiseen Fiesta-miestenlehteen. Onkin hassua, että täällä meillä sarjaa julkaistaan lähinnä varhaisnuorisoon suosiossa olevassa lehdessä. No, Britit ovat tunnstusti meitä estoisempia, enkä usko Emersonia piirroksista olevan kenellekään sen suurempaa haittaa. Päinvastoin albumi on täynnä seksi illoittelua Huntin rennolla tyyllillä piirrettyä. Vaikka Emersonin piirrokset eivät olekaan manaramaisen realistisia, on niissä silti usein pieni sielukas eroottinen sävyys. Emersonin runsaat ja koko ajan muutoksessa möyryvät ruudut ovat niin vaivattomasti syntyneen näköisiä, että kateeksi käy. Itse tarinoihin vain kaipaisi lisää mehevyyttä. Vaikka tarinat ovatkin usein aika psykedeelisiä, ne kaipaisivat lisäksi kunnan koukkua loppuun. Tässä muodossa ne jäävät vain jutuiksi tissistä ja tussuista.

Ainakin minun albumissani oli värien kohdistus painossa epäonnistunut joillain sivuilla ja ruuduista oli tullut suttuisia. Mutta onneksi ei niin pahasti, että se lukemista olisi hidastanut.

Petri Hannini

DARKNESS 1/00
 EGMONT

Jackie Estacadori käy huonosti. Hän on harteikas mies, joka tekee duunia mafialle ja diggaa Jenny McCarthy -muotoisten naisten tapailemisesta – kunhan ovat höynäytettävissä sänkyyn. Jackieen kuitenkin iskee perinnöllinen kiros, ja hän saa Darknessin valtavat voimat. Mutta nyt, jos hänen

24 + joulunumero (samoin kuin -59). Ne ovat kaikki mahtuneet kirjan 808 sivulle ja ovat myös helpommin tutkittavissa kuin vuosikymmenten varrella hapertuneet alkuperäiset. Tosin voisi sanoa, että osa alkuperäisten viehätystä piilee juuri tuossa makkelipaperissa ja karkeammalla paperilla murretummin toistuvissa väreissä. Kirjan hyvä ja toivottavasti säilyvämpi paperi korostaa värejä (ja niiden usein hieman viereen painamista offset-menetelmässä).

Yksi viehätys 50-luvun Ankoissa tulee myös tekstistä, kahdellakin tavalla. Ensinnäkin tuolloin koko teksti ladottiin puhukupliin versaalilla (ns. tikkukirjaimilla), joka on graafiselta painoarvoltaan lähempänä sarjakuvien alkuperäistä tekstiä kuin vuoden 1961 alusta käytetty normaali, gemena eli pikkukirjaimia käyttävä ladonta. Toiseksi Sirkka Ruotsalaisen legendaarinen käännöstyö loi laadukkaat pohjat kokonaisuudelle ammattikunnalle, sarjakuvien suomentajille.

Sirkka Ruotsalainen on ollut luova ja kekseliäs suomentaja, joka loi kieleemme pysyviä sanontoja ja ilmaisuja tai ainakin tehokkaasti taltioi ja levitti sellaisia. Samalla hän tuli nimenneeksi suurimman osan Disneyn sarjakuvahahmoista. Ruotsalainen käänsi nyt tarkasteltuna varsin vapaasti, paikoin ohii alkuperäisenkin, mutta samaa tekee nykyinenkin ankan väki, joka on vienyt lehden hyväkielisyden toiseen ääripäähän: lähenee kikkailua, kun samasta lehdestä tuskin löytää kahta kertaa samaa sanaa samassa merkityksessä ja sivumerkitysten sivumerkityksillä alkaa olla

post-postmodernia merkityssiällyä.

Uusin ja oudoin asia näyttävät olleet onomatopoesiat, eli sarjakuvan kirjoitetut äänitehosteet. Niiden käyttö on horjuvaa, nyt nähtynä koomistakin: tekstauksen koko ja lihavuusaste, jopa väritys ovat ajoittain hurjassa ristiriidassa äänen luonteen kanssa (kuten sivulla 227 rahan kilinän KIL KAL ! tai Akun hevosta kannustava MAISKIS !). Olen aikaisemminkin esittänyt kansainvälisestä sarjakuvaperinteestä tislamani ajatuksen, että onomatopoesioissa huutomerkki kuuluu vain ihmisäänellä tuotettuihin ääriin, muu voimakkuus korostetaan koolla, lihavoinnilla tai värillä.

Ankan vuosikerta 1958 ei vielä ilmestysesään kulunut käsissäni, mutta jo kuusikymmenluvun alussa nämä samaiset lehdet olivat juuri niitä, joita serkkujeni kanssa pelastin paperinkeräyksistä ja ullakoilta. Niistä on tullut keräilijöiden himoitsemia aarteita (selkeästi vuoden 1956 lehtiä edullisempinakin), joille kadunniehellä ei ole juuri pääsyä. Lehden levikki oli jo tuolloin huima, mutta yllättävästi sarjojen laatuso ei näytäkään kovin kummoiselta.

Vuonna 1958 ilmestyi useita Carl Barksin klassisia sarjoja ja niistä tärkeimpänä Roopen alun alkaen Amerikoissa esitellyt Joulukarhuvoorella (1947). Muista taiteilijoista nostalgioita virittelevät yllättävän tehokkaasti Carl von Büettnerin Pikku Paha Hukat sekä piirtäjät Tony Stroebel (mm. sivuilta 94, 152, 222, 427, 619, 635, 788), Paul Murry (sivuilta 123, 158, 180, 186, 249,

351, 379, 554, 639, 661, 799), Jack Bradbury (sivuilta 52, 58, 74, 82, 341, 394, 408, 522, 607, 698) ja Dick Moores (sivuilta 234, 285, 330).

Tony Stroebelin klassikoita on Aku Anka ja viimeinen villitys ("rokkaa ja roiku, ketkuta ja keiku", sivulta 714). Hupaisa on myös Harvey Eisenbergin Pikku Paha Hukka (sivulta 692), jota on helppo verrata saman tekijän Tom ja Jerry -sarjoihin saman ajan Nakke Nakuttajissa.

Valitettavasti vain esimerkiksi Dick Moores ja Paul Murry ovat joutuneet pahanlaisen uudelleen piirtämisen kohteeksi, paikoin lähes tunnistamattomuuteen asti (Moores s. 234 ja Murry s. 475 ja 512 alkaen). Kammottavimmat esimerkit ovat Mooresin Aku Anka Kimmon kosto ja Murryn Mikki Hiiri ja merirosvon papukaija.

Myös kansikuvat (mm. Carl Barks, Tony Stroebel, Paul Murry, ilmeisesti myös Walt Kelly) ovat pahoin Tanskan toimituskunnan uudelleen piirättämisellä runtelema.

Varsinkin kansikuvissa on sellaista aiheistoa, joka ei enää nykyaikana läpäisisi Disneyn julkaisusääntöä (mm. kirjan kansikuvan viitsi, joka viittaa Suomessakin jo laittomaan lasten ruumiilliseen kuritukseen). Onneksi kirjat on hyväksytty Disneyllä nimenomaan näköispainoksina, joten sensuuria ei päivitetä. Se paljon puhuttu Tanskan toimitus muuten oli lehdissä mainittu Egmont H. Petersenin nimellä tuolloin kulkenut yhtiö, myöhemmin mm. Gutenberghuseina ja Egmontina tunnettu amerikkalaisen Disney-yhtiöryppään (tuolloin mm. Mickey Mouse Corporation) etäinen lonkero.

Lehteä tuolloin julkaisseen Sanoma Oyn (nykyään Helsinki Media) käsitys brandista ja Anka-lehtien julkaisugrafiikan tasosta oli valovoisien takana nykyisestä. Verrattakapa vain takasivujen ennakkopiirroksia seuraavista numeroista vaikkapa Kari Korhosen loisteliäisiin lööppi- ja julistepiirroksiin!

Kalervo Pulkkinen

© Disney

Hugo Pratt.
MORGAN
Jalava, 2000

Prattin sotatarinat ovat tasalaatuisempia kuin Corto Malteset. Silti (ja ehkä juuri siksi) niistä puuttuu se maaginen hoito, se fantastinen elementti, joka Cortossa aina piilee. Morgan ei ole poikkeus: jälki on korkeatasoista, ruokokynän rennompia jälkiä orgaanisissa elementeissä kohtaa koneiden futuristisen pulintarkkuuden. Morganiin on hahmona kyllin heroisia, elämää suurempia piirteitä ja kun nyt olin sattunut lukemaan Fitzroy McLeanin muistelmat, joissa kerrotaan samoista tapahtumista Jugoslavian rannikolla, myös autentisuutta.

Morganin pahin ongelma onkin ristiriita dokumentaarisuuden ja seikkailukertomuk-

sen välillä. 15-20 sivun episodit ovat liian lyhyitä dokumentin elävöittämiseen prosaksiksi todellisten tapahtumien mahdollistamien taas vie tilaa fantasiaa. Loppuritus on kuitenkin kiitettävään kaunokirjallinen, ja pesee Kurkenjännitykset ja Toisen Maailmansodan Kontalohkeet Sarjakuvina menen tullen onhan Pratt kumminkin käytännöllisesti latsoen tiero.

Kivi Larmola

Varaslähtö

SARJAKUVATAIDEN NÄITTELTÄ KOKOAJAT
Fotokuva (Siltiaarekatu 3-5)
torstaina 17.8. klo 19 alkuun

Täällä ovat taasen näyttelyssä:
Calle Tarkenton
Juhana Soloski
Ella Saari
Kari Mäki
Mika Urtas
Ansa ja Mielitriem
Jarmo Eloranta
Terhi Louhe
Marja Björkstrand

Käyttäjän avoinna 11.8. - 17.8.2000

Lisätieto näyttelystä ja sarjakuvataidetta suostuessa
<http://taidemuuseumi.fi>

IHMISET • SARJAKUVA • MUSIIKKI

